

תהלים (מס' 8)

"כעץ שתול" כדי "שפיריו יתנו בעתו" !

וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלְהוּ
לֹא יִבּוֹל וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ (א, ג)

אומרים בשם הגאון רבי חיים מוולוז'ין, שהשכר של "וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם וכו'", אינו שכר של מצות לימוד התורה או שכר החזקת התורה שלהם, אלא יש בו ענין נוסף: מאחר שהקב"ה רואה איש שחפצו בתורת ה', ולבו נשאו להחזיק תורה, לתומכה ולסעדה, הרי הקב"ה מרבה לו טובה הרבה. זו כוונת הפסוק: "וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם", לתמוך בתורה הקדושה, "אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ", כדי שתהיה היכולת בידו לתמוך בידי התלמידי חכמים, ולסייע בידם להרביץ תורה, כי הלא כל כמה שירבה הונו ועושרו, כן ירבו מעשיו הטובים !

כמוצא שלל רב "נתיבות שמואל"

הדבק בהקב"ה זוכה להשגחה פרטית

עַל כֵּן לֹא יִקְמוּ רָשָׁעִים בְּמִשְׁפָּט וְחַטָּאִים בְּעֵדַת צְדִיקִים:
כִּי יוֹדֵעַ ה' דֶּרֶךְ צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תֵּאבֹד. (א, ה-ו)

פירש"י: "לֹא יִקְמוּ רָשָׁעִים וכו'", דבוק הוא למקרא של אחריו. כי יודע ה', לפי שהוא יודע דרך צדיקים ולפניו הוא להכירה תמיד, ודרך רשעים שנראה בעיניו ומעבירה מלפניו, על כן לא תהא הקמת רגל לרשעים ליום הדין ולחטאים ליכתב בעדת צדיקים. כלומר, מדובר כאן על תחיית המתים, ומבואר שאת אותם רשעים וחטאים הקב"ה לא יחיה, הם כבר נאבדו, אמנם ישנם רשעים שכן יקומו בתחיית המתים, אבל לא להיכלל בעדת צדיקים, אלא לאהתיסר, וישנם כאלה שכלל לא יקומו. והנה את המילים "יוֹדֵעַ ה' דֶּרֶךְ צְדִיקִים", פירש רש"י כפשוטו, שהקב"ה משגיח עליהם. והרמב"ם ב"מורה נבוכים" (ח"ג פנ"א), האריך לבאר את עצם ענין ההשגחה, וכתב שהשגחה אין פירושה ידיעה, שכן הקב"ה יודע הכל, לא רק את מעשי הצדיקים. השגחת הקב"ה היא על הצדיקים כשהם דבוקים אליו. "יוֹדֵעַ", כאן הוא התחברות משגיח ושם לב.

שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

מלחמת הגויים הם מוסר השכל לישראל !

לְמָה רָגַשׁוּ גּוֹיִם וּלְאֻמִּים יִהְיֶה רִיק. יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ
וְרוֹזְנִים נֹסְדֵי יָחַד עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ (ב, א-ב)

בגמרא (ע"ז ב.), מובא: לעתיד לבוא מביא הקב"ה ספר תורה ומניחו בחיקו, ואומר: למי שעסק בה יבא ויטול שכרו. מיד מתקבצין ובאין עובדי כוכבים וכו', אומרים

לפניו: רבונו של עולם, הרבה שווקים תקננו, הרבה מחצרות עשינו, הרבה כסף וזהב הרבינו, וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיעסקו בתורה. אמר להם הקב"ה שוטים שבעולם, כל מה שעשיתם לצורך עשייתם ע"כ. אמנם יש לדעת שאין דבר שבעולם לבטלה, אלא בא כדי שנקח מוסר ממנו והוא כוונת חז"ל (ברכות נט.): לא נבראו רעמים אלא כדי לפשט העקמומית שבלב, שנאמר "והאלוקים עשה שייראו מלפניו". כאשר אנו רואים מלחמות בעולם, אף כי ריק והבל הוא, בכל זאת מוסר השכל נקח ממנו. אם עבור ריק והבל כך, על אחת כמה וכמה צריך האדם למסור את נפשו בשביל עולם קיים ונצחי !

וזה כוונת הפסוק "לְמָה רָגַשׁוּ גּוֹיִם וּלְאֻמִּים יִהְיֶה רִיק"? אמנם התכלית בזה הוא: "יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים", אלו ישראל ממלכת כהנים, ותיצבו מעט במרוצת החיים השוטפים בזרם, וישמו על לב וימתיקו סוד, "יָחַד עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ", איך לעשות דבר מה לטובת ה' ומשיחו !

כמוצא שלל רב בשם "חדושי רבינו יוסף נחמיה"

לְמָה רָגַשׁוּ גּוֹיִם (ב, א)

המזמור הקודם היה הקדמה לכל ספר תהלים, וכאן מתחיל עיקר ספר, המדבר ביסורים ובפורעניות של דוד וישראל בימיו. והיו סימן לצרות ולפורעניות הן של יחיד והן של כלל ישראל בכל תקופות, וקשר דוד את היסורים עם תקות הגאולה לחזק לב ישראל שלא תאבד תקומתם באורך ימי הגלות, עד ביאת גואל צדק משיח בן דוד.

מעם לועז

עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ (ב, ב)

זה מלכות דוד, מצינו כאן בראשונים שני פירושים: האחד, שבתקופת ביאת משיח, אחרי שמישיח יבוא, תהיה מלחמת גוג ומגוג, והגויים יתייצבו להילחם נגד ה' ונגד משיחו, והשני, שבזמן שדוד נמשח למלך, יבואו אומות העולם להילחם בו.

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ (ב, ב)

"עַל ה' ", שלא לעובדו, "וְעַל מְשִׁיחוֹ" שלא ימלוך. שידעו שעל פי ה' מלך דוד, ושמאל נביא הק' משחו למלך.

מעם לועז

נִתְּתָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימֹו וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימֹו (ב, ג)

הם אינם אומרים שהיהודים אויבים שלהם, אלא "נִתְּתָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימֹו", היהודים, ודוד בראשם, כביכול קושרים אותם! טענתם היא: אם דוד המע"ה היה רוצה לשבת בפינה שלו, לא היה איכפת לנו. אבל הוא רוצה לקשור את כולנו, הוא רוצה לתקן עולם במלכות שד-י וזהו איום על כל צורת החיים שלנו.

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

צחוק למפרע!

יֹשֵׁב בְּשָׂמִים: יִשְׁחַק ה' יִלְעַג לָמוֹ (ב, ד)

בפסוק זה כתוב יסוד גדול. הגויים ירצו ללכת נגד ה' ונגד משיחו, ועל זה כתוב "יֹשֵׁב בְּשָׂמִים: יִשְׁחַק". יצחק אבינו נקרא על שם השחוק. ישנה אימרה ידועה "יצחק מי שצוחק אחרון". יצחק הוא זה שיצחק אחרון. לבסוף עם ישראל יצחקו על כולם. כי המושג הנכון של צחוק הוא צחוק על למפרע. אדם שהיה במצב של פחד ובסוף התברר שמצבו היה בדיוק הפוך, הסכנה כלל לא היתה ולא נבראה, לא התחילה בכלל! לא שהתגברנו על על האיום, אלא מסברים לנו שאף פעם היה איום. אז יש צחוק על למפרע.

כאן כתוב יסוד, שבסופו של דבר אנחנו נצחק מהכל. כל הצרות וכל היסורים שחשבנו שהם כל כך רעים לנו, על הכל נצחק בסוף! כיום על הדברים טובים אנו מברכים: "הטוב והמטיב" ועל יסורים ואסונות אנו מברכים: "ברוך דיין האמת", אבל לעתיד לבוא, כשיהיה ה' אחד ושמו אחד, נברך הכל "הטוב והמטיב". הקב"ה, היושב בשמים, רואה את התמונה בכלליתה, מתחילתה עד סופה, את כל הרעש והדיבורים, את כל התכניות שמלכי אומות העולם מתכננים, והוא כביכול עושה מזה צחוק, כלומר, לא רק שהתכניות יתבטלו, אלא שמעולם לא היתה להם כלל מציאות. אנחנו כאן בארץ, ולכן איננו צוחקים, אך יבוא יום שגם אנחנו נצחק, כשכל התמונה האמיתית תתגלה לעינינו.

נפש שמשון "תהלים" מאת הרב פינקוס זצ"ל

הלכה: מי שברך ונודע לו שהוא בגלוי ראש?

אירע מקרה באדם שבירך על הלחם, ולאחר הברכה נודע שכובעו נשטט מעל הראשו, וברכתו היתה בגילוי ראש. האם יצא חוזה הברכה, או שחייב לחזור ולברך שנית? יש לומר:

מהרמב"ם משמע שאם עבר ובירך או התפלל בגלוי ראש יצא ישי חובתו בדיעבד, שכתב (בפ"ה מהלכות תפילה): שמונה דברים צריך המתפלל להזהר בהן ולעשותן, ואם היה דחוק או נאנס או שעבר ולא עשה אותן, אין מעכבין. ובתוך שמונת הדברים מנה הרמב"ם

"תקון המלבושים", שלא יעמוד בראש מגולה, נמצא שאין הוא מעכב בדיעבד ואינו חוזר ומברך.

עלינו לשבח "שמות" תשובה ל"ג

חקירה: בל תוסיף (במצוות)

יש שני דינים: גם עבירה, וגם פוסל את המצווה, או שיש רק עבירה, והעבירה פוסלת את המצווה (ברכת אברהם סוכה ליקוטים עמוד רעז אות יז)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

פתגם: לא חשוב מה אתה אוכל, חשוב מה אוכל אותך

ספר "שמחה"

ספור: מקום לשכינה

המגיד מקלם נודמן לעיר אחת. אמרו לו בעלי הבתים, כי בית החולים היהודי שבעיר נתון במשבר כספי וצפויה לו סכנת סגירה, בגלל קמצנותם היתירה של עשירי הקהילה. עלה המגיד על הבימה בבית הכנסת הגדול ודרש לפני הקהל: רבותי! הגמרא מספרת, כי השכינה שרויה למראשותיו של אדם חולה. יום אחד באה השכינה והתלוננה לפני רבונו של עולם: תמיד אתה שולח אותי אל בתיכם של הדלים והצפופים של העניים ולבי מתחמץ בקרבי למראה העוני, הדחקות והמצוקה שמסביב. אי אפשרי בכך, מוטב שלחני אל בתי העשירים, שהם נאים, מרווחים ומרחיבים את הדעת. נענו לה מן השמים ושלחוה אל בתי העשירים. כיון שראו העשירים כך, הזדרזו והקימו בית חולים מרווח ונאה לעניים, כדי ליתן לשכינה מקום נוח ונאות לשכון בו. עכשיו שבית החולים צפוי לסגירה, ודאי תשוב השכינה לשכון בבתיכם של העשירים. מוטב, איפוא, שהללו יפתחו ידיהם הקמוצות ויעשו במיטב יכולתם כדי לקיים את בית החולים על כנו.

ספר "חד וחלק" חלק ג'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, רפאל יהודה בן מלכה, שמעון בן נונא, בנימין יעקב בן זוהרית רות, דנאל בו רחל, שלמה בן מרים, אליהו בן מרים.

יוסף ג'רמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון באתר www.kollet-aixlesbains.fr